

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Н. Г. Сейсебаєва

ОСНОВИ ВАРТІСНОГО ВИМІРЮВАННЯ В ОБЛІКУ

Методичні рекомендації до самостійної роботи
для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра
спеціальності «Облік і оподаткування»
освітньо-професійної програми «Облік і аудит»

Затверджено
вченою радою ЗНУ
Протокол №

Запоріжжя

2025

УДК 657.4(075.8)
С288

Сейсебаєва Н. Г. Основи вартісного вимірювання в обліку : методичні рекомендації до самостійної роботи для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Облік і оподаткування» освітньо-професійної програми «Облік і аудит». Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2025. 48 с.

У виданні подано методичні рекомендації з організації самостійної роботи студентів при вивченні теоретичного та практичного аспектів навчальної дисципліни «Основи вартісного вимірювання в обліку».

Програмний матеріал структуровано за темами. До кожної теми визначені питання для самостійного вивчення, наведено методичні поради, запропоновані питання для самоконтролю та практичні завдання. Для поглиблення знань з курсу передбачено виконання індивідуального завдання, а також наведено перелік рекомендованої літератури для опрацювання

Методичні рекомендації адресуються здобувачам ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Облік і оподаткування» освітньо-професійної програми «Облік і аудит».

Рецензент

С. А. Кушнір, доктор економ. наук, професор кафедри фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку

Відповідальний за випуск

Н. М. Проскуріна, доктор економ. наук, професор, завідувач кафедрою обліку та оподаткування

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
Методичні поради до самостійного вивчення програмного матеріалу.....	7
Тема 1. Загальні засади вартісного вимірювання у бухгалтерському обліку	8
Тема 2. Оцінка запасів у бухгалтерському обліку.....	10
Тема 3. Оцінка основних засобів.....	11
Тема 4. Оцінка поточної дебіторської заборгованості у бухгалтерському обліку	12
Тема 5. Оцінка довгострокової дебіторської та кредиторської заборгованості	14
Тема 6. Оцінка резервів у бухгалтерському обліку.....	16
Тема 7. Оцінка впливу змін валютних курсів.....	17
Тема 8. Оцінка фінансової звітності, фінансового стану та результатів діяльності підприємства.....	19
Підсумковий контроль з дисципліни.....	21
Індивідуальне завдання.....	24
Рекомендована література.....	32
Використана література.....	34
Додаток А.....	35
Додаток Б.....	41
Додаток В.....	43
Додаток Г.....	44
Додаток Д.....	45
Додаток Е.....	46
Додаток Ж.....	47

ВСТУП

Оцінка в бухгалтерському обліку є одним з основних його елементів, який дає змогу отримати узагальнене уявлення про майновий стан та результати діяльності підприємства. Саме оцінка має забезпечити обґрунтоване грошове вираження відносної корисності активів і відповідне ринкове позиціонування суб'єктів господарювання. Вимірювання вартості об'єктів обліку створює передумови для порівняння, групування, узагальнення та аналізу різноманітних показників, що характеризують функціонування суб'єктів господарювання у часовому вимірі.

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи вартісного вимірювання в обліку» є: надання студентам теоретичних знань щодо порядку здійснення оцінки об'єктів обліку для подальшого формування умінь і навичок оцінювання різноманітних об'єктів обліку на підприємствах.

Предметом вивчення дисципліни є розвиток теоретичних, організаційних і методичних положень вартісного вимірювання у бухгалтерському обліку, проведених внутрішніми і зовнішніми суб'єктами оцінки.

Об'єктом вивчення навчальної дисципліни є вартісне вимірювання (оцінка) як елемент методу бухгалтерського обліку.

Основними завданнями дисципліни «Основи вартісного вимірювання в обліку» є :

- визначення ролі і значення оцінки в сучасних економічних умовах;
- ознайомлення з принципами, критеріями та методиками оцінки господарських засобів і джерел їх формування відповідно до основних класифікаційних груп та умов проведення оцінки;
- ознайомлення з процесом визначення вартості об'єктів обліку у контексті сучасних нормативних вимог законодавства України та Міжнародних стандартів обліку.

Відповідно до освітньо-професійної програми «Облік і аудит» спеціальності «Облік і оподаткування» підготовки бакалаврів у результаті вивчення навчальної дисципліни «Основи вартісного вимірювання в обліку» студент повинен набути таких загальних та спеціальних компетентностей, як:

- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);
- здатність бути критичним та самокритичним;
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- навички використання сучасних інформаційних систем і комунікаційних технологій;
- здатність проведення досліджень на відповідному рівні суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця

у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя;

- здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці;

- здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання в фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення;

- застосовувати знання права та податкового законодавства в практичній діяльності суб'єктів господарювання;

- проводити аналіз господарської діяльності підприємства та фінансовий аналіз з метою прийняття управлінських рішень;

- здійснювати облікові процедури із застосуванням спеціалізованих інформаційних систем і комп'ютерних технологій;

- здатність застосовувати етичні принципи під час виконання професійних обов'язків;

- здатність застосовувати знання законодавства, національних та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку для документування, узагальнення та розкриття інформації в фінансовій та податковій звітності в умовах використання сучасного програмного забезпечення облікових процесів на підприємстві.

Очікувані програмні результати навчання наступні:

- знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем;

- визначати сутність об'єктів обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності;

- формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень;

- володіти методичним інструментарієм обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування господарської діяльності підприємств;

- розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково-аналітичної інформації;

- застосовувати спеціалізовані інформаційні системи і комп'ютерні технології для обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування;

- вміти застосовувати економіко-математичні методи в обраній професії;

- аналізувати розвиток систем, моделей і методів бухгалтерського обліку на національному та міжнародному рівнях з метою обґрунтування доцільності їх запровадження на підприємстві;

– розуміти облікову політику підприємства, знати вимоги законодавства, національних і міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та вміти застосовувати методи збору, обробки, систематизації облікової інформації для формування фінансової і податкової звітності з використанням інформаційних систем і технологій

Курс «Основи вартісного вимірювання в обліку» передбачений для студентів ступеня вищої освіти бакалавра. Він відноситься до циклу професійної підготовки спеціальності та є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми «Облік і аудит». Відповідно до структурно-логічної схеми даний курс вивчається після дисципліни «Інформаційні технології в управлінні економічними системами», а знання й компетенції, отримані в результаті його вивчення, забезпечують основу для навчальних дисциплін: «Фінансовий облік I» та «Фінансовий облік II».

Дане видання забезпечить раціональну організацію самостійної навчальної діяльності здобувачів освіти з опанування теоретичного та практичного аспектів курсу «Основи вартісного вимірювання в обліку».

МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ ДО САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ ПРОГРАМНОГО МАТЕРІАЛУ

Самостійна робота є основним засобом засвоєння навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Головна особливість самостійної роботи полягає не в тому, що студент навчається без безпосередньої участі викладача, а в тому, що в діяльності студента поєднується функція переведення навчальної інформації в знання, вміння та функція самостійного управління цією діяльністю. Самостійна робота передусім має бути усвідомленою.

Самостійна робота з дисципліни «Основи вартісного вимірювання в обліку» визначається силабусом відповідно до навчального плану. Її зміст конкретизується у пропонованому автором виданні. Чітке й добросовісне виконання наданих рекомендацій сприятиме раціональному використанню часу та результативному виконанню самостійної роботи.

Алгоритм засвоєння програмного матеріалу у ході самостійної роботи:

- ознайомитися з темою та питаннями для самостійного опрацювання;
- осмислити й вивчити теоретичний матеріал, дотримуючись наданих методичних рекомендацій та використовуючи рекомендовану літературу;
- усвідомити сутність та вивчити визначення ключових понять;
- надати відповіді на питання для самоконтролю, не користуючись літературою, повторно опрацювати недостатньо засвоєний навчальний матеріал;
- виконати практичні завдання та продемонструвати вміння застосовувати засвоєні знання на практиці.

Навчальний матеріал дисципліни, передбачений для засвоєння в процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль.

Самостійна робота з дисципліни «Основи вартісного вимірювання в обліку» спрямована на поглиблення знань з дисципліни, розвиток творчих здібностей, формування професійних компетенцій, підготовці до майбутньої професійної діяльності.

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ВАРТІСНОГО ВИМІРЮВАННЯ У БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

Мета вивчення теми: зрозуміти сутність й значення вартісної оцінки об'єктів обліку та ознайомитись із прийомами та методами калькулювання в системі бухгалтерського обліку.

Питання для самостійного вивчення

1. Що таке вартісна оцінка і яке її значення у бухгалтерському обліку?
2. Які методи оцінки застосовуються для об'єктів бухгалтерського обліку?
3. Що таке калькулювання і яку роль воно відіграє у системі бухгалтерського обліку?

Основні терміни та поняття: оцінка, калькуляція, вартість, собівартість.

Методичні рекомендації

✓ **Вивчення сутності та значення вартісної оцінки:** рекомендується ознайомитися з поняттями грошового вираження та вартісного вимірювання господарських засобів, їх джерел і господарських процесів. Важливо зрозуміти, що бухгалтерський облік відображає об'єкти у грошовому виразі (гривнях), що є обов'язковою умовою для узагальнення інформації у фінансовій звітності. Особливу увагу слід приділити визначенню мети оцінки, що впливає на вибір адекватного способу оцінювання.

✓ **Ознайомлення з оцінкою об'єктів обліку:** варто вивчити різні бази оцінки, які застосовуються у бухгалтерському обліку, зокрема фактичну (історичну) собівартість, переоцінку, відновну вартість тощо. Рекомендується проаналізувати, як оцінка впливає на достовірність і повноту інформації про активи, зобов'язання, власний капітал, доходи і витрати.

✓ **Вивчення калькулювання в системі бухгалтерського обліку:** необхідно розглянути калькулювання як спосіб вартісного вимірювання процесів виробництва, придбання та реалізації продукції. Калькуляція є основою для визначення собівартості продукції і має важливе значення для управлінського обліку та прийняття економічних рішень.

Питання для самоконтролю

1. Що таке вартісна оцінка і як вона пов'язана з грошовим вираженням у бухгалтерському обліку?
2. Які об'єкти охоплює вартісне вимірювання у бухгалтерському обліку?

3. Яку роль відіграє мета оцінки у виборі способу вартісного вимірювання?
4. Які основні бази оцінки застосовуються в бухгалтерському обліку?
5. Що таке калькулювання і як воно використовується для визначення собівартості продукції?

Практичні завдання

Завдання 1. Скласти конспект основних понять вартісного вимірювання, включно з визначенням оцінки, грошового вираження та калькуляції.

Завдання 2. Провести аналіз прикладів оцінки різних об'єктів обліку (матеріальні засоби, зобов'язання, доходи) із зазначенням застосованих баз оцінки.

Завдання 3. Розробити калькуляційний лист для визначення собівартості виготовленої продукції на прикладі конкретного підприємства.

Таблиця 1 – Приклад шаблону калькуляційного листа для визначення собівартості виготовленої продукції

№	Стаття витрат	Опис	Сума, грн	Примітки
1	Сировина та матеріали	Собівартість використаної сировини	Вводити	Автоматичний підрахунок
2	Основна заробітна плата	Виробничі працівники	Вводити	Включає дані
3	Додаткова заробітна плата	Премії, надбавки	Вводити	
4	Відрахування на соціальні заходи	Внески на соцстрахування	Формула	Від 2 та 3 (наприклад =SUM(C2:C3)*20%)
5	Енерговитрати	Електроенергія, газ	Вводити	Розподіл за нормами
6	Амортизація основних засобів	Знос обладнання	Вводити	слід до облікової політики
7	Виробничі витрати	Ремонт, техобслуговування	Вводити	
8	Загальновиробничі витрати	Витрати, не включені у вище перерахування	Вводити	
9	Всього виробничі витрати		Формула	сума рядків з 2 по 8
10	Загальногосподарські витрати	Адміністративні витрати	Вводити	
11	Собівартість виготовленої продукції		Формула	сума рядків 9 та 10

Тема 2. ОЦІНКА ЗАПАСІВ У БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

Мета вивчення теми: ознайомлення студентів з критеріями визнання запасів активами, із видами запасів, методиками оцінки запасів.

Питання для самостійного вивчення

1. Яка класифікація запасів застосовується у бухгалтерському обліку для цілей оцінки?
2. Які методи оцінки запасів використовуються при їх надходженні на підприємство?
3. Як здійснюється оцінка запасів при їх використанні та вибутті?

Основні терміни та поняття: запаси, актив, витрати, нестача, втрати, метод оцінки.

Методичні рекомендації

✓ **Вивчення класифікації запасів:** рекомендується опрацювати положення П(С)БО 9 «Запаси», де наведено класифікацію запасів залежно від способу їх отримання та напряму використання. Запаси включають сировину, основні та допоміжні матеріали, паливо, запасні частини, незавершене виробництво, готову продукцію, товари, малоцінні та швидкозношувані предмети. Особливу увагу слід приділити класифікації за бухгалтерськими рахунками (рахунки класу 2) для правильного відображення у фінансовій звітності..

✓ **Оцінка запасів при надходженні:** варто вивчити методи оцінки запасів за фактичною собівартістю, що включає всі витрати, пов'язані з придбанням і доставкою запасів на підприємство. Рекомендується розглянути особливості оцінки запасів, отриманих безоплатно або в результаті бартерних операцій, а також порядок документального оформлення їх надходження.

✓ **Оцінка запасів при використанні та вибутті:** необхідно дослідити методи оцінки запасів при їх вибутті, зокрема методи ФІФО (перший прийшов – перший пішов), середньозваженої собівартості, індивідуальної оцінки. Важливо розглянути вплив вибраного методу на фінансові результати підприємства та порядок відображення в бухгалтерському обліку. Особливу увагу слід приділити обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів.

Питання для самоконтролю

1. Які основні групи запасів виділяються для цілей бухгалтерського обліку?
2. Які критерії використовуються для класифікації запасів у бухгалтерському обліку?

3. Які методи оцінки запасів застосовуються при їх надходженні на підприємство?
4. Як здійснюється оцінка запасів при їх вибутті та які методи для цього використовуються?
5. Які особливості обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів?

Практичні завдання

Завдання 1. Скласти таблицю класифікації запасів за П(С)БО 9 із зазначенням прикладів кожної групи запасів.

Завдання 2. Проаналізувати приклад оцінки запасів при їх надходженні на підприємство, включаючи визначення фактичної собівартості.

Завдання 3. Розробити приклад обліку вибуття запасів із застосуванням методу ФІФО та середньозваженої собівартості, порівняти вплив на фінансові результати.

Тема 3. ОЦІНКА ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Мета вивчення теми: ознайомлення студентів з поняттям основних засобів (ОЗ), методами оцінки ОЗ, методами нарахування та розрахунку амортизації, переоцінки ОЗ.

Питання для самостійного вивчення

1. Які основні групи та класифікації основних засобів застосовуються в бухгалтерському обліку?
2. Як оцінюються основні засоби при їх надходженні на підприємство?
3. Які методи розрахунку амортизації основних засобів існують?
4. Які особливості переоцінки основних засобів на дату балансу?
5. Як змінюється вартість основних засобів після капітального ремонту та модернізації?

Основні терміни та поняття: основні засоби, актив, витрати, метод оцінки, амортизація, переоцінка, дооцінка, уцінка, ремонт, поліпшення, модернізація, добудова, дообладнання, реконструкція.

Методичні рекомендації

✓ **Вивчення класифікації основних засобів:** рекомендується опрацювати нормативні документи, зокрема П(С)БО 7 «Основні засоби», Податковий кодекс України та відповідні методичні рекомендації. Основні засоби класифікуються за групами: земельні ділянки, будівлі та споруди, машини та обладнання, транспортні засоби, інструменти, прилади, багаторічні насадження тощо. Важливо розуміти функціональне призначення та технічні характеристики кожної групи.

✓ **Оцінка основних засобів при надходженні:** варто вивчити методи оцінки за фактичною собівартістю, що включає ціну придбання, витрати на транспортування, монтаж, введення в експлуатацію. Особливу увагу слід приділити обліку основних засобів, отриманих безоплатно або в результаті обміну.

✓ **Розрахунок амортизації:** необхідно розглянути основні методи нарахування амортизації: лінійний, зменшення залишку, виробничий та інші. Рекомендується проаналізувати вплив вибору методу на фінансові результати підприємства та порядок відображення амортизації в обліку.

✓ **Переоцінка основних засобів:** слід вивчити порядок проведення переоцінки на дату балансу, включно з визначенням справедливої вартості, документальним оформленням та відображенням у фінансовій звітності. Важливо врахувати вимоги нормативних актів щодо періодичності та методів переоцінки.

✓ **Зміна вартості після капітального ремонту та модернізації:** рекомендується дослідити, як відображати у бухгалтерському обліку витрати на капітальний ремонт та модернізацію, які збільшують корисний строк або продуктивність основних засобів, а також порядок їх включення у вартість активу.

Питання для самоконтролю

1. Які основні групи основних засобів виділяються для цілей бухгалтерського обліку?
2. Як визначається вартість основних засобів при їх надходженні на підприємство?
3. Які методи амортизації використовуються у бухгалтерському обліку?
4. Які вимоги пред'являються до переоцінки основних засобів на дату балансу?
5. Як обліковуються витрати на капітальний ремонт і модернізацію основних засобів?

Практичні завдання

Завдання 1. Скласти таблицю класифікації основних засобів згідно з П(С)БО 7 із прикладами для кожної групи.

Завдання 2. Розрахувати амортизацію основних засобів за лінійним методом на прикладі конкретного активу.

Завдання 3. Підготувати приклад бухгалтерського відображення переоцінки основних засобів на дату балансу та відображення витрат на капітальний ремонт.

Тема 4. ОЦІНКА ПОТОЧНОЇ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ У БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

Мета вивчення теми: зрозуміти сутність, значення та особливості вартісної оцінки поточної дебіторської заборгованості в системі бухгалтерського обліку, методи визнання сумнівних боргів.

Питання для самостійного вивчення

1. Які основні концептуальні положення П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість»?
2. Які особливості оцінки поточної дебіторської заборгованості у бухгалтерському обліку?
3. Які методи формування резерву сумнівних боргів застосовуються на практиці?

Основні терміни та поняття: дебіторська заборгованість, первісна вартість, вартість реалізації, сумнівний борг, резерв.

Методичні рекомендації

✓ **Вивчення концептуальних основ П(С)БО 10:** рекомендується ознайомитися з основними положеннями Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 10, зокрема з визначенням поточної та довгострокової дебіторської заборгованості, критеріями її визнання та класифікації. Особливу увагу слід приділити принципу обачності при оцінці дебіторської заборгованості, а також порядку створення резерву сумнівних боргів.

✓ **Оцінка поточної дебіторської заборгованості:** необхідно вивчити правила оцінки дебіторської заборгованості за первісною вартістю, а у разі виникнення сумнівної заборгованості – за чистою реалізаційною вартістю. Рекомендується розглянути порядок визначення та списання безнадійної заборгованості, а також механізм формування і використання резерву сумнівних боргів.

✓ **Практичне застосування:** варто проаналізувати приклади розрахунку резерву сумнівних боргів, порядок відображення операцій з дебіторською заборгованістю у бухгалтерському обліку та складання відповідних бухгалтерських проводок

Питання для самоконтролю

1. Які основні положення містить П(С)БО 10 щодо дебіторської заборгованості?
2. Як класифікується дебіторська заборгованість у бухгалтерському обліку?
3. Які принципи оцінки поточної дебіторської заборгованості передбачає П(С)БО 10?
4. Який порядок формування та використання резерву сумнівних боргів?
5. Як визначається та списується безнадійна дебіторська заборгованість?

Практичні завдання

Завдання 1. Скласти конспект основних положень П(С)БО 10, зосередившись на понятті, класифікації та оцінці поточної дебіторської заборгованості.

Завдання 2. Розрахувати резерв сумнівних боргів за різними методами (відсоток від виручки, оцінка за строками непогашення) на прикладі підприємства.

Завдання 3. Підготувати приклад бухгалтерських проведення щодо створення резерву сумнівних боргів, списання безнадійної заборгованості та відображення поточної дебіторської заборгованості у балансі.

Для прикладу розрахунку резерву сумнівних боргів використовуємо метод коефіцієнта сумнівності.

Умови прикладу:

- Загальна дебіторська заборгованість на кінець періоду: 500 000 грн.
- Коефіцієнт сумнівності (частка виявлено безнадійних боргів) за аналізом підприємства або за нормативом: 5%

Розрахунок резерву сумнівних боргів:

Резерв сумнівних боргів = Дебіторська заборгованість × Коефіцієнт сумнівності

РСБ=500 000×0,05=25 000 грн

Таблиця 2 – Бухгалтерське відображення створення резерву:

Дебет	Кредит	Сума, грн	Пояснення
944 «Сумнівні борги»	38 «Резерв сумнівних боргів»	25 000	Нарахування резерву сумнівних боргів

Цей резерв зменшує балансову вартість дебіторської заборгованості та призводить до втрати.

Тема 5. ОЦІНКА ДОВГОСТРОКОВОЇ ДЕБІТОРСЬКОЇ ТА КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТЕЙ

Мета вивчення теми: зрозуміти сутність, значення та особливості вартісної оцінки довгострокової дебіторської та кредиторської заборгованостей в системі бухгалтерського обліку, методи визнання та розрахунку сумнівних боргів.

Питання для самостійного вивчення

1. Яке визначення та основні види довгострокової дебіторської заборгованості?

2. Які підходи застосовуються для оцінки довгострокової дебіторської заборгованості?
3. Як розраховується та обліковується резерв сумнівних боргів?
4. Які основні види кредиторської заборгованості та як здійснюється їх оцінка?

Основні терміни та поняття: довгострокова дебіторська заборгованість, історична собівартість.

Методичні рекомендації

✓ **Вивчення визначення та видів довгострокової дебіторської заборгованості:** рекомендується ознайомитися з нормативними документами (зокрема, П(С)БО 10), що визначають довгострокову дебіторську заборгованість як суму заборгованості, яка не виникає в ході нормального операційного циклу та буде погашена після 12 місяців з дати балансу. Доцільно класифікувати її за способом погашення (грошова, товарна), за видами (наприклад, за фінансовою орендою, за позиками, за нарахованими відсотками).

✓ **Оцінка довгострокової дебіторської заборгованості:** варто вивчити порядок оцінки за первісною вартістю (ціна договору), а для фінансових інструментів – за амортизованою собівартістю. Зверніть увагу на міжнародну практику, де застосовується справедлива (дисконтована) вартість майбутніх платежів. Важливо враховувати фактори інфляції, ризиків та ліквідності при оцінці таких активів.

✓ **Методика розрахунку та облік резерву сумнівних боргів:** необхідно опрацювати два основних методи розрахунку резерву:

- метод абсолютної суми сумнівної заборгованості (індивідуальний аналіз кожного боржника);
- метод коефіцієнта сумнівності (статистичний підхід, розрахунок на основі питомої ваги безнадійних боргів або класифікації за строками непогашення). Резерв створюється за рахунок витрат підприємства, а його залишок не може перевищувати суму дебіторської заборгованості на дату балансу.

✓ **Види і оцінка кредиторської заборгованості:** рекомендується класифікувати кредиторську заборгованість за видами (комерційна, за позиками і кредитами, за цінними паперами, за оплатою праці тощо). Оцінка здійснюється за сумою зобов'язання, визначеною в договорі, з урахуванням строків погашення, умов забезпечення, наявності відсотків. Важливо аналізувати структуру і динаміку кредиторської заборгованості для оцінки фінансової стійкості підприємства.

Питання для самоконтролю

1. Яке визначення довгострокової дебіторської заборгованості та які її основні види?

2. Які методи оцінки застосовуються для довгострокової дебіторської заборгованості?
3. Як формується резерв сумнівних боргів і як він відображається в обліку?
4. Які основні види кредиторської заборгованості виділяються у бухгалтерському обліку?
5. Які принципи оцінки кредиторської заборгованості застосовуються на практиці?

Практичні завдання

Завдання 1. Скласти таблицю з видами довгострокової дебіторської заборгованості та їх характеристиками відповідно до П(С)БО 10.

Завдання 2. Розрахувати резерв сумнівних боргів за методом абсолютної суми та методом коефіцієнта сумнівності на прикладі конкретного підприємства.

Завдання 3. Проаналізувати структуру кредиторської заборгованості підприємства, визначити питому вагу кожного виду та оцінити вплив на фінансову стійкість.

ТЕМА 6. ОЦІНКА РЕЗЕРВІВ У БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

Мета вивчення теми: зрозуміти сутність, значення та особливості вартісної оцінки забезпечень та гарантійних зобов'язань в системі бухгалтерського обліку, методи нарахування резерву сумнівних боргів.

Питання для самостійного вивчення

1. Що таке забезпечення в бухгалтерському обліку, і які основні умови його визнання?
2. Які підходи застосовуються для оцінки забезпечень?
3. Як формується і обліковується резерв сумнівних боргів?
4. Який порядок створення і використання забезпечення гарантійних зобов'язань?

Основні терміни та поняття: забезпечення, гарантійні зобов'язання, умовний актив,

Методичні рекомендації

✓ **Вивчення поняття забезпечень:** рекомендується опрацювати положення НП(С)БО 11 «Зобов'язання», де визначено, що забезпечення – це зобов'язання з невизначеними сумою або часом погашення на дату балансу. Необхідно звернути увагу на критерії визнання забезпечень: наявність обов'язку, ймовірність вибуття ресурсів та можливість достовірної оцінки.

✓ **Оцінка забезпечень:** варто ознайомитися з методикою оцінки забезпечень, яка передбачає визначення найкращої оцінки витрат, потрібних для погашення зобов'язання, з урахуванням професійного судження, минулого досвіду та фінансової політики підприємства. Оцінка має бути обґрунтована і відображена у наказі про облікову політику підприємства.

✓ **Вивчення резерву сумнівних боргів:** необхідно дослідити порядок створення резерву сумнівних боргів відповідно до НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість». Резерв формується для відображення потенційних втрат від неповернення дебіторської заборгованості за допомогою методів абсолютної суми сумнівної заборгованості або коефіцієнта сумнівності. Величина резерву коригується на дату балансу, а його облік ведеться на субрахунку 38 «Резерв сумнівних боргів».

✓ **Ознайомлення із забезпеченням гарантійних зобов'язань:** рекомендується вивчити порядок створення забезпечення на виконання гарантійних зобов'язань згідно з НП(С)БО 11, яке відображається на субрахунку 473. Забезпечення створюється у періоді, коли виникає зобов'язання, і коригується у разі зміни оцінки витрат на гарантійне обслуговування.

Питання для самоконтролю

1. Яке визначення забезпечення наводиться у НП(С)БО 11?
2. Які основні критерії визнання забезпечень у бухгалтерському обліку?
3. Які методи застосовуються для оцінки забезпечень?
4. Як формується резерв сумнівних боргів і які методи його розрахунку?
5. Який порядок створення та обліку забезпечення гарантійних зобов'язань?

Практичні завдання

Завдання 1. Скласти конспект основних положень НП(С)БО 11 щодо визнання і оцінки забезпечень, з прикладами застосування.

Завдання 2. Розрахувати резерв сумнівних боргів за методом абсолютної суми та коефіцієнта сумнівності на прикладі підприємства.

Завдання 3. Підготувати приклад бухгалтерських проведення щодо створення забезпечення гарантійних зобов'язань і його використання при виконанні гарантійного ремонту.

Тема 7. ОЦІНКА ВПЛИВУ ЗМІН ВАЛЮТНИХ КУРСІВ

Мета вивчення теми: зрозуміти сутність, значення та особливості валютного перерахунку в системі бухгалтерського обліку, оцінити вплив змін валютних курсів.

Питання для самостійного вивчення

1. Які особливості обліку операцій в іноземній валюті відповідно до П(С)БО 21?
2. Які види валютних курсів застосовуються в бухгалтерському обліку і які методи валютного перерахунку існують?
3. Які проблеми виникають при оцінці впливу змін валютних курсів на фінансові результати підприємства?

Основні терміни та поняття: валюта, курсові різниці, монетарні статті, немонетарні статті, валютний курс.

Методичні рекомендації

✓ **Особливості обліку операцій в іноземній валюті:** рекомендується вивчити П(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів», де визначено, що операції в іноземній валюті при первинному визнанні відображаються у валюті звітності (гривні) за курсом НБУ на дату операції. Важливо розуміти, що іноземна валюта – це валюта, відмінна від гривні, а курс НБУ є офіційним валютним курсом для перерахунку. Особливу увагу слід приділити відображенню курсових різниць, які виникають при перерахунку на дату балансу та погашення зобов'язань.

✓ **Види валютних курсів і методи валютного перерахунку:** необхідно ознайомитися з основними видами валютних курсів: офіційний курс НБУ, середньозважений курс, курс купівлі та продажу валюти. Рекомендується вивчити методику перерахунку операцій, що включає застосування курсу на дату здійснення операції, дату балансу, дату погашення зобов'язань. Варто розглянути методи ідентифікованої собівартості та середньозваженої вартості для визначення балансової вартості іноземної валюти.

✓ **Проблеми оцінки впливу змін валютних курсів:** слід проаналізувати, що зміни валютних курсів можуть призводити до виникнення курсових різниць, які впливають на фінансові результати підприємства. Важливо вивчити питання визнання курсових різниць як доходів або витрат, їх класифікацію за видами діяльності, а також проблеми, пов'язані з нестабільністю курсів, валютними ризиками та необхідністю застосування хеджування.

Питання для самоконтролю

1. Які основні правила первинного визнання операцій в іноземній валюті за П(С)БО 21?
2. Які види валютних курсів застосовуються для перерахунку іноземної валюти в гривні?
3. Які методи перерахунку використовуються для визначення балансової вартості іноземної валюти?
4. Як виникають курсові різниці і як вони відображаються у фінансовій звітності?
5. Які основні проблеми пов'язані з оцінкою впливу змін валютних курсів?

Практичні завдання

Завдання 1. Проаналізувати приклад первинного визнання операції в іноземній валюті з використанням курсу НБУ на дату операції.

Завдання 2. Розрахувати курсові різниці за операціями з дебіторською та кредиторською заборгованістю на дату балансу та дату погашення.

Завдання 3. Підготувати звіт про вплив змін валютних курсів на фінансові результати підприємства за звітний період із зазначенням відповідних бухгалтерських проведення.

Тема 8. ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ, ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Мета вивчення теми: зрозуміти сутність та значення фінансової звітності як кінцевого етапу процесу бухгалтерського обліку та оцінки результатів діяльності підприємства.

Питання для самостійного вивчення

1. Що таке фінансова звітність та хто є її основними користувачами?
2. Які основні методи та інструменти використовуються для оцінки фінансової звітності?
3. Як оцінюється фінансовий стан підприємства?
4. Які показники використовуються для оцінки результатів діяльності підприємства?

Основні терміни та поняття: фінансова звітність, аналіз, користувачі, фінансовий стан, показники стійкості, ліквідність, платоспроможність, рентабельність.

Методичні рекомендації

✓ **Фінансова звітність та її користувачі:** рекомендується вивчити визначення **фінансової звітності** як системи взаємопов'язаних узагальнених показників, що характеризують фінансовий стан підприємства на певну дату та результати його діяльності за звітний період. Метою її складання є забезпечення користувачів повною, правдивою та неупередженою інформацією. Користувачі фінансової звітності – це **фізичні або юридичні особи, які потребують інформації про діяльність підприємства для прийняття відповідних рішень**. Вони поділяються на **внутрішніх** (управлінський персонал, власники, службовці) та **зовнішніх** (кредитори, інвестори, постачальники, покупці, державні органи, громадськість.)

- ✓ **Фінансова звітність забезпечує інформаційні потреби щодо:**
- придбання, продажу та володіння цінними паперами;

- участі в капіталі підприємства,
 - оцінки якості управління,
 - оцінки здатності підприємства своєчасно виконувати свої зобов'язання,
 - забезпеченості зобов'язань підприємства,
 - визначення суми дивідендів,
 - регулювання діяльності,
 - інших рішень.
- ✓ **Оцінка фінансової звітності:** важливо розглянути склад фінансової звітності, що визначається національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. Зазвичай, фінансова звітність включає баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів, звіт про власний капітал та примітки до звітів. Для суб'єктів малого підприємництва передбачена скорочена звітність у складі балансу та звіту про фінансові результати.
- ✓ **Оцінка фінансового стану:** необхідно вивчити основні показники, що характеризують фінансовий стан підприємства, такі як ліквідність, платоспроможність, фінансова стійкість. Рекомендується проаналізувати методи вертикального та горизонтального аналізу балансу.
- ✓ **Оцінка результатів діяльності підприємства:** слід розглянути показники ефективності діяльності: прибутковість, рентабельність, оборотність активів. Важливо зрозуміти, як фінансова звітність відображає доходи, витрати та фінансові результати за звітний період.

Питання для самоконтролю

1. Хто належить до внутрішніх та зовнішніх користувачів фінансової звітності?
2. Які інформаційні потреби задовольняє фінансова звітність?
3. Які основні форми фінансової звітності складаються підприємствами в Україні?
4. Які показники використовуються для оцінки фінансової ліквідності підприємства?
5. Як оцінюється фінансова стійкість підприємства?

Практичні завдання

Завдання 1. Навести приклади рішень, які приймають різні категорії користувачів на основі інформації з фінансової звітності.

Завдання 2. Проаналізувати Баланс (Звіт про фінансовий стан) гіпотетичного підприємства за два звітні періоди та зробити висновки щодо динаміки фінансового стану.

Завдання 3. Розрахувати показники рентабельності та ділової активності на основі даних Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід).

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ З ДИСЦИПЛІНИ

Підсумковий контроль з дисципліни «Основи вартісного оцінювання в обліку» є завершальним етапом навчального процесу, на якому перевіряється комплексна оцінка рівня теоретичних знань, практичних навичок і умінь студентів у застосуванні методів та принципів вартісного оцінювання активів, зобов'язань і фінансових результатів у бухгалтерському обліку відповідно до чинних нормативних документів і стандартів.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Тема 1. Загальні засади вартісного вимірювання у бухгалтерському обліку

1. Що таке вартісні вимірювання в бухгалтерському обліку?
2. Які основні критерії вибору бази оцінки вартісного вимірювання?
3. Які види вартості оплачуються у бухгалтерському обліку?
4. Чим інша первісна вартість від перерахункової?
5. Яке значення має принцип обережності для вартісного вимірювання?
6. Які дослідження мають неправильне вимірювання вартості для обліку?
7. Що таке облікова політика підприємства щодо оцінки активів?
8. Як впливає інфляція на вартісні вимірювання в обліку?
9. Які методи коригування вартості застосовують при переоцінці активів?
10. Які нормативні документи регулюють вартісні вимірювання в Україні?

Тема 2. Оцінка запасів у бухгалтерському обліку

1. Що включається до запасів у бухгалтерському обліку?
2. Які методи оцінки запасів вашої?
3. Чим інший метод ФІФО від методу ЛІФО?
4. Як проведена оцінка запасів за собівартістю?
5. Що таке чиста реалізована вартість запасів?
6. Коли у вас знижується вартість запасів і як його документують?
7. Як оформлюють списання залежних запасів у бухгалтерському обліку?
8. Які особливості оцінки запасів у процесі інвентаризації?
9. Як відбивають в обліку нестачу та псування запасів?
10. Які звітні показники формують на основі оцінки запасів?

Тема 3. Оцінка основних засобів

1. Що входить до складу основних засобів підприємства?
2. Як ваша первісна вартість основних засобів?
3. Які методи амортизації основних засобів застосування?
4. Як здійснюється переоцінка основних засобів?

5. Що таке ліквідаційна вартість і яку роль вона здійснює?
6. Які критерії вибору методу амортизації?
7. Як відображатися в обліку модернізації основних засобів?
8. Що таке знос основних засобів і як його розраховують?
9. Які облікові записи робляться при вибутті основних засобів?
10. Як враховують ремонт і технічне обслуговування основних засобів?

Тема 4. Оцінка поточної дебіторської заборгованості в бухгалтерському обліку

1. Що таке поточна дебіторська заборгованість?
2. Як оцінюють поточну дебіторську заборгованість на дату балансу?
3. Які методи оцінки ризику непогашення дебіторської заборгованості?
4. Що таке сумнівних боргів і як його формують?
5. Як впливає оцінка дебіторської заборгованості на фінансові результати?
6. Які облікові документи підтверджують заборгованість?
7. Який порядок списання безнадійної дебіторської заборгованості?
8. Які звіти формують на основі оцінки дебіторської заборгованості?
9. Які внутрішні процедури контролю дебіторської заборгованості?
10. Як зміна облікової політики впливає на оцінку дебіторської заборгованості?

Тема 5. Оцінка довгострокової дебіторської та кредиторської заборгованості

1. Які відмінності між поточною довгостроковою заборгованістю?
2. Як оцінюють довгострокову дебіторську заборгованість?
3. Які чинники впливають на визначення справедливої вартості кредиторської заборгованості?
4. Як обліковують дисконтування довгострокових заборгованостей?
5. Що таке амортизована вартість і як її розраховують?
6. Яка оцінка заборгованості впливає на фінансову звітність?
7. Які документи є підставою для визнання довгострокової заборгованості?
8. Як нарахувати резерви під сумнівні борги за довгостроковою заборгованістю?
9. Які облікові записи зроблені при реструктуризації заборгованості?
10. Які нормативні акти регулюють оцінку довгострокової заборгованості?

Тема 6. Оцінка резервів у бухгалтерському обліку

1. Що беруть резерви в бухгалтерському обліку?
2. Які види резервів вибір на підприємстві?
3. Як розрахувати суму резерву для гарантійних зобов'язань?
4. Які критерії визначення резервів у бухгалтерському обліку?
5. Чим відрізняються резерви від оціночних зобов'язань?

6. Як відображають формування і використання резервів в обліку?
7. Які наслідки мають недооцінку резервів для фінансової звітності?
8. Які документи підтверджують створення резерву?
9. Як узгоджувати резерви з податковим обліком?
10. Які стандарти регламентують облік резервів в Україні?

Тема 7. Оцінка впливу зміни валютних курсів

1. Як ваша валютна операція у бухгалтерському обліку?
2. Яким чином оцінюють валютну дебіторську заборгованість?
3. Які методи розрахунку курсових різниць країни?
4. Як відображають у бухгалтерському обліку позитивний вплив на зміну курсу валюти?
5. Які правила коригування вартості валютних зобов'язань?
6. Що таке курсові різниці і як їх класифікують?
7. Як розмістити момент визнання курсових різниць у звіті про фінансові результати?
8. Які облікові записи робляться при переоцінці валютного стану балансу?
9. Які стандарти регулюють оцінку валютних операцій?
10. Як існує валютний курс на фінансові показники підприємства?

Тема 8. Оцінка фінансової звітності, фінансового стану та результатів діяльності підприємства

1. Що включає в себе фінансову звітність підприємства?
2. Як оцінюють фінансовий стан підприємства за бухгалтерською звітністю?
3. Які основні показники вибір для аналізу фінансових результатів?
4. Як використовувати ліквідність підприємства?
5. Що беруть фінансові коефіцієнти і як їх розраховують?
6. Які методи оцінки рентабельності застосовуються на підприємстві?
7. Як аналізувати структуру балансу?
8. Які показники свідчать про фінансову стійкість підприємства?
9. Яка роль аудиту підтвердженні достовірності фінансової звітності?
10. Як перевірити оцінку фінансової звітності на прийняття управлінських рішень?

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне завдання передбачає два альтернативні формати виконання: науково-дослідницьке завдання (ІНДЗ) або написання реферату. Основна відмінність між ними полягає у глибині дослідження та аналітичних висновків.

Виконання індивідуального завдання здійснюється з дотриманням принципів академічної доброчесності (див. Кодекс академічної доброчесності ЗНУ URL: <http://surl.li/qkvjiz>) , що включають:

- самостійність виконання завдання без неправомірного використання допомоги сторонніх осіб або готових матеріалів;
- посилання на джерела інформації відповідно до вимог стандартів цитування (зокрема, ДСТУ 8302:2015);
- відсутність плагіату, фальсифікації чи фабрикації даних;
- дотримання об'єктивності у викладенні теоретичних положень та результатів дослідження;
- етичність використання інформації, повага до інтелектуальної власності інших авторів;
- відповідальність за достовірність поданих фактів, статистичних даних і висновків;
- забезпечення прозорості процесу виконання роботи – готовність аргументовано пояснити отримані результати та джерела використаної інформації.

Робота, виконана з дотриманням зазначених принципів, демонструє не лише рівень теоретичної підготовки студента, а й сформованість його етичної, дослідницької та професійної культури.

ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ ІНДЗ

Індивідуальна навчальна робота має бути виконана на належному рівні:

- *Теоретичному* – розглядає актуальні питання розвитку економіки країни, містить глибокий і всебічний теоретичний аналіз проблеми на основі джерел, серед яких періодичні видання, досвід вітчизняних і зарубіжних фахівців; робота має бути самостійною і творчою.
- *Аналітичному* – розкриває практичні аспекти вирішення вибраної проблеми, містить ґрунтовні обґрунтування зроблених висновків і пропозицій.
- *Оформлення* – написана літературною та науковою мовою, без граматичних і стилістичних помилок, оформлена відповідно до встановлених вимог; виклад матеріалу повинен бути логічним, послідовним з чіткими зв'язками між частинами роботи.

Основні етапи виконання дослідження.

Робота над ІНДЗ здійснюється у такій послідовності:

1. Вибір теми студентом із запропонованого переліку.

2. Підбір необхідної літератури, її вивчення, збір, обробка та аналіз інформації.

3. Розробка плану роботи, визначення мети та кола завдань, які розкриватимуться у дослідженні.

4. Написання та оформлення тексту.

5. Захист роботи, під час якого студент представляє: актуальність і тему дослідження, об'єкт і теоретичні положення, результати аналізу, проблеми та шляхи їх розв'язання. Критерії оцінювання.

1. Вибір теми студентом із запропонованого переліку.

Вибір теми ІНДЗ виконується зі списку, що наведений у додатку А. Можливо обрати індивідуальну тему поза переліком, за умови її відповідності курсу «Нормативно-правове забезпечення підприємницької діяльності та обліку» та погодження з науковим керівником. Роботи, які не узгоджені або не входять у тематику кафедри, не допускаються до захисту.

2. Підбір необхідної літератури, її вивчення, збір, обробка та аналіз інформації.

На початковому етапі студент ознайомлюється з підходами до теми, підбирає літературу самостійно в бібліотеках та електронних джерелах. Рекомендується спочатку вивчати основну літературу: підручники, монографії, енциклопедії, періодичні видання. Потім – нормативні документи (закони, укази, постанови). Особливу увагу варто приділяти науковим періодичним журналам. Газетні публіцистичні статті слід уникати. Електронні ресурси можна використовувати, але з обов'язковим оформленням посилань.

3. Розробка плану роботи, визначення мети та кола завдань, які розкриватимуться у дослідженні.

Після вибору теми та вивчення літератури розробляється план, який повинен бути послідовним, логічним, не повторюватися у пунктах і повністю розкривати тему. План формується одночасно з підбором і систематизацією матеріалів. Важливо дотримуватися принципів повноти, логічності та послідовності викладу.

4. Написання та оформлення тексту.

4.1 Структура роботи складається з:

- Титульний аркуш;
- Зміст;
- Вступ;
- Основна частина:
- ✓ Теоретична (розкриття об'єкта, аналіз літератури);
- ✓ Аналітична (аналіз стану і тенденцій за останні роки);
- ✓ Проектна (обґрунтування шляхів вирішення проблеми і подальших перспектив);
- Висновки та пропозиції;
- Список використаних джерел;
- Додатки (за необхідності).

4.2 Вимоги до структури та змісту ІНДЗ

4.2.1 Титульний аркуш

Титульний аркуш є першою сторінкою ІНДЗ і повинен містити інформацію у такій послідовності:

- у верхній частині по центру розміщується назва Міністерства освіти і науки України та навчального закладу.
- у правій частині сторінки – назва кафедри.
- посередині зазначають повну назву документа («Індивідуальна навчальна робота»), тему роботи та назву дисципліни, з якої виконується дослідження.
- у правому нижньому кутку вказуються прізвище і ініціали автора, номер групи та спеціальність. Після невеликого відступу – відомості про наукового керівника: вчений ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали.
- у самому низу сторінки зазначають місто та рік виконання роботи.

Приклад оформлення титульного листа наведено у додатку В.

4.2.2 Зміст

Зміст розміщується на окремій сторінці після титульного аркуша. Він включає перелік усіх структурних елементів роботи з вказанням сторінок, де вони починаються: вступ, заголовки розділів і підрозділів, висновки, список використаної літератури, додатки. Заголовки у змісті мають повністю відповідати заголовкам у тексті. Елементи («ЗМІСТ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ») нумерації не підлягають.

Приклад оформлення змісту наведено у додатку Г.

4.2.3 Вступ

Вступ повинен розкривати актуальність теми, мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження. Рекомендований обсяг – 1–1,5 сторінки.

- При висвітленні актуальності слід зазначити не лише теоретичне значення роботи, а й практичну цінність вирішення конкретних економічних проблем. Визначення актуальності має бути чітким і лаконічним (3–4 речення).
- Мета формулюється у вигляді короткої, конкретної фрази, яка визначає кінцевий результат дослідження (наприклад, «вивчити і обґрунтувати...»).
- Завдання перераховуються у вигляді виразних тез, що починаються дієсловами на кшталт: «виявити», «дослідити», «проаналізувати», «визначити», «сформулювати» тощо.
- На основі завдань обґрунтовується структура роботи.

4.2.4 Основна частина

Основна частина має чітку логічну структуру, поділену на розділи (пункти), кількість яких залежить від теми. Зміст кожного пункту має відповідати темі і повно розкривати обране питання. Матеріал повинен демонструвати вміння студента стисло, логічно і аргументовано викладати дослідження.

Текст основної частини поділяють на такі частини:

✓ теоретичну – аналіз сутності явища, визначення понять, функцій, класифікацій, нормативної бази і історичних аспектів.

✓ аналітичну – аналіз і оцінка стану об'єкта дослідження за останні 3 роки, оцінка ефективності з використанням таблиць і додатків із їх описом.

✓ проєктну – підсумок дослідження, обґрунтування пропозицій щодо розв'язання проблем і рекомендацій для економічної політики.

Між пунктами повинні бути логічні переходи.

4.2.5 Висновки

Обсяг висновків – 1–1,5 сторінки, вони повинні бути чіткими, обґрунтованими, містити теоретичну та практичну цінність і конкретні рекомендації рішення досліджуваної проблеми. Висновки починаються з нової сторінки без нумерації.

4.3. Правила оформлення ІНДЗ

4.3.1 Загальні вимоги

Обсяг ІНДЗ складає 15–20 сторінок друкованого тексту залежно від теми. Текст друкується в редакторі Word шрифтом Times New Roman, розмір 14, міжрядковий інтервал 1,5. Розміри полів: верхнє і нижнє – 20 мм, ліве – 20 мм, праве – 20 мм. Відступ першого рядка абзацу – 1,25 см.

Текст має бути надрукований акуратно, без помилок і виправлень. Шрифт повинен бути чітким, чорного кольору, середньої жирності. Виправлення помилок допускаються лише коректором, внесення додаткових слів чи формул – чорним чорнилом щільністю, відповідною основному тексту.

Заголовки основних частин роботи («ЗМІСТ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ») друкують великими літерами, напівжирним шрифтом, по центру сторінки.

Заголовки розділів і підрозділів друкують малими літерами з великої першої літери, без крапки в кінці. Якщо заголовок складається з кількох речень, вони розділяються крапкою. Перенос слів у заголовках не дозволяється. (Додаток Д)

Нові пункти не починають з нового листа, між текстом і заголовком наступного пункту лишається один порожній рядок.

Скорочення використовуються лише загальноновживані, нові скорочення потрібно розшифровувати. Вступ, висновки та список літератури не нумеруються.

Ось перефразовані й доповнені вимоги щодо нумерації сторінок, пунктів, рисунків, таблиць, формул та інших елементів індивідуальної навчальної роботи (ІНДЗ):

4.3.2 Нумерація сторінок і пунктів

– Нумерація сторінок, пунктів, рисунків, таблиць і формул виконується арабськими цифрами.

– Першою сторінкою роботи є титульний аркуш, який включають у загальну нумерацію сторінок, але номер на титульному аркуші та на сторінці зі змістом не проставляють.

– Нумерація сторінок починається з третьої сторінки – вступу.

– Номер сторінки розміщують у правому верхньому куті сторінки без крапки наприкінці.

– Кожен пункт у тексті позначають номером із крапкою, наприклад: «2.» з подальшим заголовком у тому ж рядку.

4.3.3 Рисунки

– Ілюстрації (схеми, діаграми, графіки) позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах кожного пункту (Додаток Е).

– Номер рисунка складається з номера пункту і порядкового номера рисунка цього пункту, наприклад: «Рис. 1.2» (другий рисунок першого пункту).

– Якщо в роботі один рисунок, його нумерують за загальними правилами.

– Рисунки розміщують безпосередньо після тексту, де вони вперше згадані, або на наступній сторінці.

– Посилання на рисунки оформлюють у тексті у вигляді «(рис. 3.1)» або «як показано на рис. 3.1».

– Відстань між текстом і рисунком, а також між рисунком і подальшим текстом, має бути не менше одного пустого рядка.

4.3.4 Таблиці

– Дані розрахунків, що наведені у тексті, зручно подавати у вигляді таблиць (Додаток Ж).

– Таблиці розміщують одразу після першої згадки про них у тексті.

– Кожна таблиця повинна мати заголовок, який розміщують над таблицею по центру.

– Заголовок починається словом «Таблиця» з великої літери та порядковим номером, що складається з номера пункту та номера таблиці у ньому, розділених крапкою, наприклад «Таблиця 1.3» (третя таблиця першого пункту).

– Таблиці нумерують незалежно від рисунків і формул.

– Колонки таблиць нумерують лише при наявності посилань або великому обсязі з перенесенням на наступну сторінку.

– При переносі таблиці на наступну сторінку для першої частини вказують «Таблиця 1.2», для продовження – «Продовження таблиці 1.2».

– Великі розрахункові таблиці можна винести у додатки з посиланням на них у тексті.

– Відстань між текстом і заголовком таблиці, а також між таблицею і подальшим текстом, має становити один пустий рядок.

4.3.5 Формули і рівняння

– Формули, якщо їх більше однієї, нумерують у межах кожного пункту, номер складається з номера пункту і порядкового номера формули, розділених крапкою, наприклад (3.1).

– Номери формул розміщують біля правого поля рівня формули у круглих дужках.

– Формули мають бути на окремих рядках з вільним рядком вище і нижче.

– Пояснення символів і коефіцієнтів подають під формулою з нового рядка, починаючи зі слова «де» без двокрапки.

– Формули є частиною речення, тому розділові знаки ставлять згідно з правилами пунктуації.

4.3.6 Посилання

– Всі використані в ІНДЗ джерела обов’язково мають бути процитовані з посиланнями у вигляді квадратних дужок з номером джерела та сторінкою, напр.: [8, с.12]; [1-7]; [12, с.26-34].

– Рекомендується посилатися на останні видання, раніше розміщені – лише якщо в них містяться унікальні дані.

– У тексті мають бути посилання на всі рисунки, таблиці, додатки, наприклад: «згідно з таблицею 2.4», «див. рис. 2.6», «див. додаток В» тощо.

4.3.7 Список використаних джерел

– Список розміщують на окремій сторінці наприкінці роботи.

– Джерела розташовують в алфавітному порядку за прізвищами перших авторів чи за назвами.

– Обов’язкова наявність 8–12 реально використаних джерел, на які є посилання у тексті.

– Іноземні джерела розміщують у кінці списку.

4.3.8 Додатки

– Містять допоміжні матеріали, які підвищують наочність або підтверджують висновки.

– У додатки виносяться великі за обсягом таблиці, рисунки, формули, що не детально аналізуються у тексті.

– Оформлення – продовження роботи, починаючи з нового аркуша.

– Додатки позначаються великими літерами української абетки крім літер Г, Є, І, Ї, И, Й, О, Ч, Ь.

– У верхньому правому куті вказують «Додаток А», «Додаток Б» і т.д.

– Текстові посилання повинні відповідати додаткам.

– Якщо додаток розтягнутий на кілька сторінок, на другій і наступних записують «Продовження додатка А» і т.д.

– Рисунки, таблиці, формули у додатках нумерують у межах додатка, напр. «рис. Д.1.2», «формула (А.1)».

5. Захист роботи та критерії оцінювання

– ІНДЗ мають бути здані викладачу не пізніше ніж за два тижні до семестрового контролю.

– Оцінка виставляється на заключному занятті на основі ознайомлення з роботою.

– Можливий захист у формі усної доповіді тривалістю 5-7 хвилин.

– Під час захисту студент має стисло викласти зміст роботи, обґрунтувати висновки та пропозиції і відповісти на питання.

– Захист виявляє ступінь самостійності, глибину опрацювання теми і творчий підхід.

– Критерії оцінювання:

Рівень виконання	Кількість балів	Опис
Відмінно	20	Повне висвітлення теми із сформульованими власними висновками
Добре	10–8	Недостатньо повне висвітлення теми, нечіткі висновки
Задовільно	4–6	Неповне розкриття теми без власних висновків
Незадовільно	1–3	Тема висвітлена поверхнево, відсутнє розуміння суті дослідження

ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ РЕФЕРАТУ

1. Змістовні вимоги:

- вибір теми: тема обирається з Додатку Б, номер теми відповідає номеру прізвища в журналі;
- актуальність: у вступі необхідно обґрунтувати значущість обраної теми;
- об'єктивність: робота має ґрунтуватися на аналізі наукових джерел, а не лише на суб'єктивних думках;
- самостійність висновків: важливо, щоб висновки були сформульовані на основі власного аналізу та осмислення матеріалу, а не просто дублювали джерела;
- академічна доброчесність: неприпустимий плагіат. Кожне запозичення має супроводжуватися посиланням на джерело.

2. Структурні вимоги

Типовий реферат складається з таких частин:

- титульна сторінка: містить назву навчального закладу, кафедри, дисципліни, тему реферату, ПІБ студента та викладача, а також місто і рік написання (Додаток В);
- зміст (план): розташований після титульної сторінки (Додаток Г). Перелік усіх розділів і підрозділів із зазначенням номерів сторінок.
- вступ: розкриває актуальність теми, мету, завдання та обґрунтовує структуру роботи. Обсяг – 1–2 сторінки.
- основна частина: складається з 2–3 розділів, що послідовно розкривають тему. Кожен розділ може мати підрозділи (Додаток Д).
- висновок: підсумовує результати роботи та містить короткі, чіткі висновки за темою. Обсяг – 1–2 сторінки.
- список використаних джерел: подається в алфавітному порядку за стандартом ДСТУ 8302:2015.
- додатки (за необхідності): додаткові матеріали (таблиці, схеми, ілюстрації), що не увійшли в основну частину.

3. Технічні вимоги до оформлення

- формат: реферат друкується на стандартних аркушах формату А4;
- шрифт: Times New Roman, розмір 14 pt;
- міжрядковий інтервал: полуторний (1,5);
- поля: стандартні розміри полів: ліве – 2 см, праве – 2 см, верхнє та нижнє – 2 см;
- вирівнювання тексту: «За шириною»;
- абзацний відступ: 1,25 см (5 знаків);
- нумерація сторінок: розміщується у правому верхньому або нижньому куті, починаючи з третьої сторінки (від вступу). На титульній сторінці та змісті номер не ставиться;
- оформлення цитат: прямі цитати беруться в лапки та

супроводжуються посиланням на джерело.

4. Критерії оцінювання

Рівень виконання	Кількість балів	Опис
Відмінно	10	Повне висвітлення теми із сформульованими власними висновками
Добре	8–7	Недостатньо повне висвітлення теми, нечіткі висновки
Задовільно	5–4	Неповне розкриття теми без власних висновків
Незадовільно	1–3	Тема висвітлена поверхнево, відсутнє розуміння суті дослідження

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Верига Ю.А., Гладких Т.В., Орищенко М.М. Фінансовий облік : навч. посіб. Київ : Центр навчальної і практичної літератури, 2019. 438 с.
2. Гудзь Н.В. Бухгалтерський облік : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 424 с.
3. Плиса В.Й. Бухгалтерський облік : навч. посіб. Київ : Каравела, 2019. 560 с.
4. Ленъ В.С. Звітність підприємства : підручник. Київ : Каравела, 2019. 676 с.
5. Шара Є.Ю. Бухгалтерський фінансовий та податковий облік : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 422 с.
6. Кодекс академічної доброчесності Запорізького національного університету : Затверджено Вченою радою Запорізького національного університету від 30.10.2018 р. протокол №2 із змінами та доповненнями. Дата оновлення: 07.09.2021. URL: https://www.znu.edu.ua/docs/kodeks_akadem__chnoyi_dobrochesnost____.pdf

Додаткова

1. Лисиченко О.О. Фінансовий облік : навч. посіб. Київ : Центр навчальної і практичної літератури, 2019. 356 с.
2. Плаксієнко В.Я. Облік, оподаткування та аудит : навч. посіб. Київ : Центр навчальної і практичної літератури, 2019. 509 с.
3. Атамас П.Й. Фінансовий облік: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 356 с.

Інформаційні ресурси

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV : станом на 10 серп. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
2. Переклад міжнародних стандартів фінансової звітності 2022 року та Концептуальної основи фінансової звітності. URL: https://mof.gov.ua/uk/translation_of_international_financial_reporting_standards_2022_updated-576
3. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Верига Ю.А., Гладких Т.В., Орищенко М.М. Фінансовий облік : навч. посіб. Київ : Центр навчальної і практичної літератури, 2019. 438 с.
2. Гудзь Н.В. Бухгалтерський облік : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 424 с.
3. Плиса В.Й. Бухгалтерський облік : навч. посіб. Київ : Каравела, 2019. 560 с.
4. Лень В.С. Звітність підприємства : підручник. Київ : Каравела, 2019. 676 с.
5. Шара Є.Ю. Бухгалтерський фінансовий та податковий облік : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 422 с.
6. Хомко Л.В., Кульгавець Х.Ю. Правове регулювання підприємницької діяльності : навч. посіб. Львів : ЛДУВС, 2016. 424 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/189/1/хомко%20posib.pdf>
7. Кодекс академічної доброчесності Запорізького національного університету : Затверджено Вченою радою Запорізького національного університету від 30.10.2018 р. протокол №2 із змінами та доповненнями. Дата оновлення: 07.09.2021. URL: https://www.znu.edu.ua/docs/kodeks_akadem__chnoyi_dobrochesnost____.pdf

ТЕМИ НАУКОВО-ДОСЛІДНЕЦЬКОГО ЗАВДАННЯ

Тема 1. Вартісне вимірювання фінансових інструментів в умовах підвищеної волатильності ринків.

Дослідження методів оцінки деривативів, цінних паперів та інших фінансових інструментів.

Мета дослідження

Метою дослідження є аналіз особливостей вартісного вимірювання фінансових інструментів в умовах підвищеної волатильності ринків, визначення впливу цієї волатильності на результати оцінки та розробка рекомендацій щодо вдосконалення методів оцінки для забезпечення достовірності та своєчасності фінансової звітності.

Завдання дослідження:

Теоретичний аналіз:

1. Проаналізувати сучасні підходи до вартісного вимірювання фінансових інструментів згідно з МСФЗ.
2. Визначити поняття «волатильність ринку» та її вплив на вартість фінансових інструментів.
3. Дослідити методи оцінки справедливої вартості, які найбільш часто застосовуються для фінансових інструментів.
4. Проаналізувати фактори, що впливають на точність оцінки справедливої вартості в умовах підвищеної волатильності.

Емпіричне дослідження:

1. Відібрати вибірку підприємств, які здійснюють активні операції з фінансовими інструментами.
2. Проаналізувати фінансову звітність цих підприємств за період з підвищеною волатильністю ринків.
3. Оцінити якість розкриття інформації про вартісне вимірювання фінансових інструментів.
4. Порівняти результати оцінки справедливої вартості різними методами.
5. Виявити найбільш поширені помилки та недоліки в процесі оцінки.

Розробка рекомендацій:

1. Сформулювати пропозиції щодо вдосконалення методів оцінки справедливої вартості фінансових інструментів в умовах підвищеної волатильності.
2. Розробити рекомендації щодо підвищення якості розкриття інформації про вартісне вимірювання у фінансовій звітності.
3. Проаналізувати можливі ризики, пов'язані з вартісним вимірюванням фінансових інструментів, та запропонувати заходи щодо їх мінімізації.

Тема 2: Цифрова трансформація обліку та вартісного вимірювання

Мета дослідження

Метою дослідження є аналіз впливу цифрової трансформації на процеси обліку та вартісного вимірювання, визначення нових можливостей, які відкриваються завдяки впровадженню цифрових технологій, а також виявлення потенційних ризиків та розробка рекомендацій щодо ефективного використання цифрових інструментів в обліку.

Завдання дослідження

Теоретичний аналіз:

1. Проаналізувати поняття «цифрова трансформація» в контексті обліку.
2. Визначити основні технології, які використовуються в цифровій трансформації обліку (блокчейн, штучний інтелект, хмарні технології тощо).
3. Дослідити вплив цифрової трансформації на принципи та методи обліку.

Емпіричне дослідження:

1. Провести опитування підприємств для визначення рівня їхньої цифрової трансформації в обліку.
2. Проаналізувати досвід впровадження цифрових технологій в обліку на вітчизняних та зарубіжних підприємствах.
3. Виявити переваги та недоліки використання цифрових інструментів в обліку.
4. Оцінити вплив цифрової трансформації на якість облікової інформації та прийняття управлінських рішень.

Розробка рекомендацій:

1. Сформулювати рекомендації щодо ефективного впровадження цифрових технологій в обліку.
2. Розробити модель оптимальної організації облікового процесу в умовах цифрової трансформації.
3. Визначити напрямки подальших досліджень у цій галузі.

Тема 3: Стійкість бізнесу та вартісне вимірювання

Мета дослідження

Метою дослідження є аналіз взаємозв'язку між стійкістю бізнесу та вартісним вимірюванням, визначення впливу нефінансових факторів на вартість підприємства, а також розробка методології оцінки стійкості бізнесу та її інтеграції в систему обліку і звітності.

Завдання дослідження

Теоретичний аналіз:

1. Визначення поняття «стійкість бізнесу» та її складових (екологічна, соціальна, економічна).
2. Аналіз існуючих моделей оцінки стійкості бізнесу.

3. Дослідження впливу нефінансових факторів на вартість підприємства.

4. Визначення методів вартісного вимірювання нефінансових активів та зобов'язань.

Емпіричне дослідження:

1. Проведення опитування підприємств для визначення рівня їхньої стійкості.

2. Аналіз фінансової звітності підприємств з високим рівнем стійкості.

3. Порівняння ринкової вартості підприємств з різним рівнем стійкості.

4. Виявлення кореляції між показниками стійкості та фінансовими результатами.

Розробка рекомендацій:

1. Сформулювати рекомендації щодо інтеграції принципів стійкості в систему обліку і звітності підприємств.

2. Розробити методику оцінки стійкості бізнесу та її впливу на вартість підприємства.

3. Сформулювати пропозиції щодо вдосконалення системи розкриття інформації про стійкість у фінансовій звітності.

Тема 4: Сучасні методи вартісного вимірювання в обліку: порівняльний аналіз традиційних та інноваційних підходів.

План:

1. Вступ:

- Актуальність теми.
- Мета та завдання статті.
- Огляд літератури та основних концепцій.

2. Традиційні методи вартісного вимірювання:

- Історичний огляд.
- Сутність та застосування методу собівартості.
- Метод амортизації та оцінка за первісною вартістю.

3. Інноваційні підходи до вартісного вимірювання:

- Справедлива вартість (Fair Value).
- Методи ринкової капіталізації.
- Метод теперішньої вартості (Present Value) та його використання.

4. Порівняльний аналіз традиційних та інноваційних підходів:

- Переваги та недоліки кожного методу.
- Практичне застосування в різних галузях.

5. Висновки:

- Підсумок аналізу та рекомендації щодо використання різних методів вартісного вимірювання.

Тема 5: Застосування концепції справедливої вартості у фінансовій звітності: переваги та виклики для українських підприємств.

План:

1. Вступ:
 - Актуальність дослідження.
 - Основні цілі та методи дослідження.
2. Концепція справедливої вартості: загальна характеристика:
 - Визначення справедливої вартості.
 - Історія виникнення та розвитку концепції.
3. Застосування справедливої вартості в міжнародній практиці:
 - Досвід застосування за кордоном.
 - Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) та справедлива вартість.
4. Переваги застосування справедливої вартості:
 - Прозорість і точність оцінки активів.
 - Зниження ризиків неправильних облікових оцінок.
5. Виклики та проблеми застосування в Україні:
 - Відсутність ринкових цін для деяких активів.
 - Труднощі переходу до нової системи оцінки.
 - Вплив економічної нестабільності.
6. Висновки та рекомендації:
 - Підсумки дослідження.
 - Пропозиції щодо вдосконалення застосування концепції справедливої вартості в Україні.

Тема 6: Роль дисконтування у вартісному вимірюванні зобов'язань: теоретичні аспекти та практичне застосування

План:

1. Вступ:
 - Важливість дисконтування для обліку.
 - Мета і завдання статті.
2. Теоретичні аспекти дисконтування:
 - Основи концепції дисконтування.
 - Визначення теперішньої вартості (Present Value).
 - Основні формули та підходи до дисконтування.
3. Дисконтування зобов'язань: міжнародна практика:
 - Приклади застосування у фінансовій звітності.
 - Норми МСФЗ щодо дисконтування.
4. Практичне застосування дисконтування в українському обліку:
 - Проблеми і труднощі впровадження.
 - Особливості дисконтування зобов'язань в умовах інфляції та економічної нестабільності.

5. Висновки та рекомендації:

- Практичні поради для бухгалтерів і фінансових менеджерів.
- Пропозиції щодо вдосконалення методів дисконтування.

Тема 7: Оцінка нематеріальних активів: проблеми та сучасні підходи

План:

1. Вступ:

- Актуальність теми та мета дослідження.
- Сучасні тенденції у вартісному вимірюванні нематеріальних активів.

2. Нематеріальні активи: визначення та класифікація:

- Огляд основних видів нематеріальних активів (патенти, торгові марки, гудвіл).

- Законодавче регулювання.

3. Традиційні методи оцінки нематеріальних активів:

- Метод собівартості.
- Метод амортизації.

4. Сучасні підходи до оцінки:

- Метод ринкової вартості.
- Метод доходу.
- Метод витрат на створення (Replacement Cost Method).

5. Проблеми оцінки нематеріальних активів:

- Відсутність ринкової вартості для деяких видів активів.
- Складність визначення справедливої вартості.

6. Висновки

- Пропозиції щодо покращення методів оцінки нематеріальних активів.

Тема 8: Вплив інфляційних процесів на вартісне вимірювання активів: підходи до корекції фінансової звітності

План:

1. Вступ:

- Важливість врахування інфляції в обліку.
- Цілі дослідження.

2. Вплив інфляції на вартість активів:

- Теоретичні аспекти впливу інфляції.
- Приклади впливу на реальні активи (нерухомість, обладнання).

3. Підходи до корекції звітності в умовах інфляції:

- Історична вартість vs. Справедлива вартість.
- Використання індексів інфляції для корекції оцінки.

4. Міжнародний досвід обліку в умовах інфляції:

- Стандарти МСФЗ щодо обліку в умовах гіперінфляції.
- Приклади застосування в країнах з високою інфляцією.

5. Особливості застосування методів в Україні:

- Проблеми з оцінкою вітчизняних активів.
 - Можливі підходи до вирішення проблем.
6. Висновки:
- Рекомендації щодо покращення облікової політики в умовах інфляції.

Тема 9: Вартісне вимірювання екологічних зобов'язань: облік і звітність підприємств у контексті сталого розвитку

План:

1. Вступ:
 - Значення екологічних зобов'язань у сучасному бізнесі.
 - Мета статті та її актуальність.
2. Екологічні зобов'язання: сутність і види:
 - Види екологічних зобов'язань.
 - Регулювання екологічної звітності.
3. Методи оцінки екологічних зобов'язань:
 - Оцінка витрат на ліквідацію забруднень.
 - Оцінка ризиків екологічних штрафів та санкцій.
4. Екологічна звітність і облік: міжнародна практика:
 - Приклади інтеграції екологічних зобов'язань у звітність.
 - Вимоги МСФЗ щодо екологічної звітності.
5. Український досвід у обліку екологічних зобов'язань:
 - Проблеми та виклики.
 - Потенційні рішення та напрями розвитку.
6. Висновки:
 - Пропозиції щодо вдосконалення звітності та оцінки екологічних зобов'язань.

ТЕМАТИКА ДЛЯ НАПИСАННЯ РЕФЕРАТУ

1. Аналіз методів вартісного вимірювання активів у бухгалтерському обліку підприємств України.

Дослідження порівнює основні методи оцінки активів, їх переваги, недоліки та практичне застосування в національному обліку.

2. Вплив інфляції на вартісні оцінки запасів та основних засобів.

Аналізує вплив інфляції на оцінку запасів і основних засобів із урахуванням нормативних актів.

3. Порівняльний аналіз методів оцінки дебіторської заборгованості щодо ризиків непогашення.

Оцінка різних методів формування резервів і підходів до обліку сумнівних боргів.

4. Особливості формування резервів у бухгалтерському обліку відповідно до національних стандартів.

Вивчення видів резервів, їх визнання та відображення відповідно до нормативів.

5. Оцінка впливу валютних курсів на вартісні вимірювання фінансових активів

Дослідження курсових різниць, їх облік та вплив на фінансову звітність.

6. Методи амортизації основних засобів та їх вплив на фінансові результати підприємства.

Аналіз методів амортизації, критеріїв вибору та їх впливу на оцінку прибутку.

7. Роль облікової політики у забезпеченні обґрунтованої вартісної оцінки активів.

Огляд формування облікової політики, її вплив на оцінку та звітність.

8. Оцінка вартості запасів за чистою реалізаційною вартістю в умовах господарської нестабільності.

Дослідження методів переоцінки запасів за ЧРВ та застосування у кризових умовах.

9. Впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності у системи вартісного обліку.

Огляд норм МСФЗ, порівняння з українськими стандартами, проблеми адаптації.

10. Особливості вартісного вимірювання довгострокових зобов'язань у бухгалтерському обліку.

Дослідження принципів дисконтування, оцінка справедливої вартості та обліку.

11. Використання цифрових технологій для автоматизації оцінки вартості активів.

Аналіз можливостей ІТ-рішень у підвищенні точності та оперативності оцінок.

12. Оцінка нематеріальних активів: проблеми та шляхи удосконалення.

Дослідження критеріїв визнання, оцінки та амортизації нематеріальних активів.

13. Формування резервів під сумнівні борги: порівняльний аналіз міжнародних та національних підходів.

Вивчення нормативних відмінностей і наслідків для обліку і звітності.

14. Ефективність методів переоцінки основних засобів у сучасних умовах господарювання.

Аналіз практичної переоцінки, їх вплив на фінансові результати та платоспроможність.

15. Аналіз впливу зміни валютних курсів на фінансовий стан підприємства.

Оцінка валютних ризиків, їх відображення в обліку та звітності.

16. Вартісне вимірювання продукції незавершеного виробництва в системі управлінського обліку.

Дослідження методів оцінки витрат, механізмів ув'язки з бухгалтерським обліком.

17. Методи оцінки та обліку втрат від псування та зниження вартості запасів.

Вивчення підходів доповнення, обрахунку та відображення втрат у звітності.

18. Значення вартісного вимірювання у формуванні звіту з екологічних витрат.

Оцінка впливу екологічних вимог на бухгалтерський облік активів та зобов'язань.

19. Оцінка впливу облікової політики на достовірність фінансової звітності.

Дослідження ролі вибору методів оцінки та їх вплив на якість звітності.

20. Науково-методичні підходи до вартісного оцінювання майнових комплексів підприємств.

Аналіз методичних основ та практичних аспектів оцінки складних активів.

Зразок оформлення титульного листа

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

Кафедра обліку та оподаткування

ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ (РЕФЕРАТ)

на тему:

**Аналіз методів вартісного вимірювання активів у бухгалтерському
обліку підприємств України**

Виконала: студентка гр.6.0712 Гальченко Д.

Науковий керівник: к.е.н, доцент Сейсебаєва Н.Г.

Запоріжжя
2025

ЗРАЗОК ЗМІСТУ**ЗМІСТ**

1	Вступ.....	3
2	Теоретичні засади методів вартісного вимірювання активів.....	5
3	Аналіз нормативних документів України , що регламентують вартісне вимірювання.....	12
4	Практичний аналіз застосування методів на прикладі підприємств України.....	15
5	Висновки та пропозиції.....	20
6	Список використаної літератури.....	25
7	Додатки.....	27

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ЗАГОЛОВКІВ

1. Теоретичні засади методів вартісного вимірювання активів**1.1 Обґрунтування актуальності використання нормативно-правової бази в обліковому процесі підприємства**

Обґрунтування актуальності використання нормативно-правової бази в обліковому процесі підприємства виникає в тому, що сучасне економічне середовище характеризується постійними змінами законодавства та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. Удосконалення нормативно-правових актів забезпечує єдині вимоги і стандарти ведення обліку, що є необхідною передумовою прозорості, надійності та порівняльності фінансової інформації. Застосування нормативно-правової бази в обліковому процесі дозволяє підприємствам гарантувати відповідність звіту вимогам контролюючих органів, підвищити ефективність управлінських рішень, забезпечити захист прав та інтересів власників та інших користувачів фінансової інформації. Це сприяє формуванню об'єктивної картини фінансового стану підприємства, що вкрай важливо в умовах динамічної ринкової економіки та цифрової трансформації обліку. Таким чином, нормативно-правове регулювання є ключовим інструментом забезпечення якості, надійності та конкурентоспроможності електронного процесу підприємства. Його застосування створює підґрунтя для стабільного розвитку підприємств і підвищення довіри інвесторів і партнерів.

Зразок оформлення рисунків

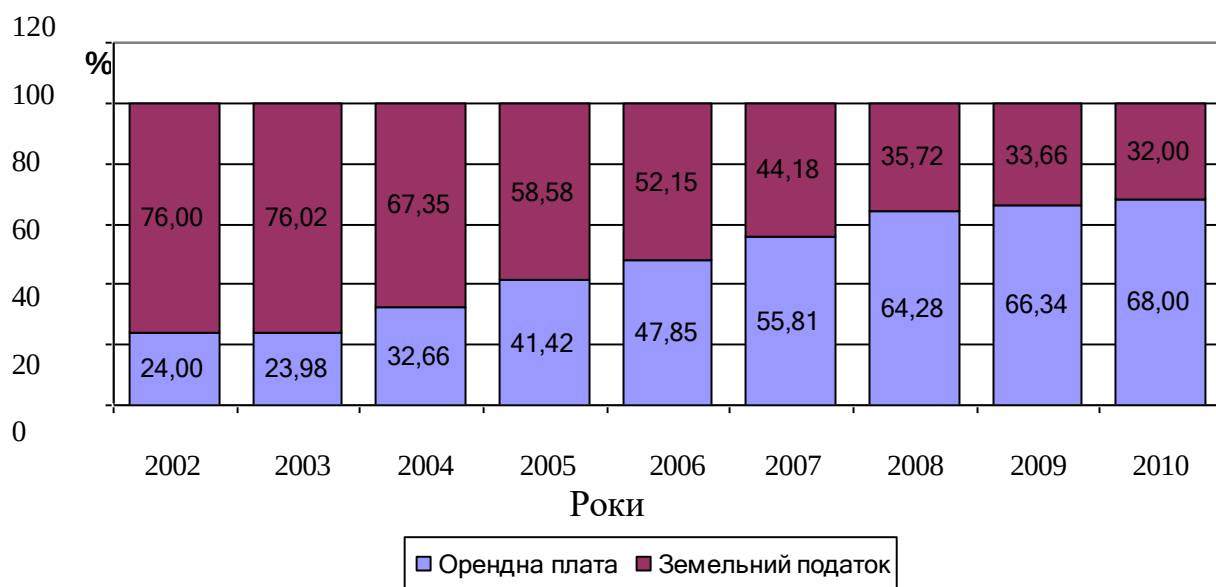

Рисунок 2.1 – Структура плати за землю в доходах місцевих бюджетів
у 2002–2010 рр.,

Зразок оформлення таблиць

Таблиця _____

номер назва таблиці

Головка		Заголовки колонок				
		Підзаголовки колонок				

Боковик (колонка для заголовків рядків) Колонки

Рядки

Складено за даними: [7, с. 52]

Навчально-методичне видання
(українською мовою)

Сейсебаєва Наталія Григорівна

ОСНОВИ ВАРТІСНОГО ВИМІРЮВАННЯ В ОБЛІКУ

Методичні рекомендації до самостійної роботи
для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра
спеціальності «Облік і оподаткування»
освітньо-професійної програми «Облік і аудит»

Рецензент *С. О. Кушнір*
Відповідальний за випуск *Н. М. Проскуріна*
Коректор *Н. Г. Сейсебаєва*